

Tragedia Endogonia Episode V ROMEO CASTELLUCCI / SOCIÉTAS RAFFAELLO SANZIO Foto Luca Del Pia

omdat ze geregeld wordt open- en toegeschoven met een doorzichtig gaas. De ruimte zelf dicteert in de *Tragedia Endogonia* de wetten van het kijken.

2) Ook de tijd is ontregeld. Van een opeenvolgend verhaalverloop is al helemaal geen sprake, maar ook de richting van de tijd zelf wordt gedemonteerd. Niet zelden bewegen de losstaande scènes zich achterwaarts. In Brussel giet een politieagent een rode vloeistof uit op de marmeren vloer, zet letterbordjes uit, doet metingen, maakt aantekeningen. Pas daarna begint de misdaad: twee andere politieagenten komen op, de eerste kleedt zich uit, gaat in de plas rode vloeistof zitten en wordt dan eindeloos afgeranseld door de tweede. Het bloed van zijn wonden ligt al klaar om hem te besmeuren. Maar zelfs in deze eindeloze scène ontspint zich geen verhaal. Het herhaaldelijke slaan met de wapenstok verdicht zich net in die herhaling tot een soort van gestolde beweging. Elke episode is een naast elkaar plaatsen van verstilde toonmomenten zonder episch tijdsverloop. In

Bergen is er de bok die wat rond-draait in de achterkamer. In Brussel zit een baby moederziel alleen in de marmeren doos minutenlang rond zich te kijken, of krijst zich op andere avonden de ziel uit het lijf. Hij zal aan het slot van deze episode een oude man zijn die wegzinkt in een luchtbed. Als er al tijd verloopt, gaat het dus *fast forward* over de hele *vertoonstelling* heen. Of *fast rewind*, want de Bergense episode begint met een oude vrouw die onder een schapenvel wordt gelegd en er in de volgende scène als een klein meisje weer onderuit komt, om uiteindelijk in een afsluitende baarscène finaal geboren te worden.

De *Tragedia Endogonia* toont verkapte transformaties in de a-historische tijd. Niet alleen binnen elk van haar episodes, maar ook als totaalstructuur op zich. Steeds worden momenten uit vorige afleveringen in een nieuw verband geciteerd en aangepast. Het 'Drink mein Wasser'-opschrift uit Berlijn wordt in Bergen verdubbeld door een 'drink my metal'-boodschap op de lettermachine, die zelf al in

Cesena en Avignon verscheen, samen met de Bergense melk- of spermaspiegel die een beker vult voor het onschuldige kind uit beide episodes. Het is niet te volgen, inderdaad. En de lijst met voorbeelden kan moeiteloos uitgebreid worden. Het illustreert dat zich diametraal tegenover het extreem dichtgeplamuurde tijd- en ruimteconcept binnen elke episode een beweging voltrekt die zich net fundeert op een heel open tijd- en ruimtebesef. Castellucci's cyclus maakt zich immers voortdurend voorstelbaar als een twee jaar durende voorstelling die heel urbaan Europa tot zijn podium rekent.

3) De episodes kunnen amper opgevat worden als representaties van een herkenbare werkelijkheid. Net zoals de ruimte bij Castellucci autonoom is en de tijd al evenzeer volgens eigen wetten opereert, verwijzen ook de figuren in de *Tragedia Endogonia* zelden naar enig achterliggend betekenismodel. De bok in Bergen, het kind in Brussel: ze spelen niet, *ze zijn*. Ze staan enkel voor zichzelf, net als de

talrijke machines die in de episodes steeds opduiken. De meest tot de verbeelding sprekende is de pijlmachine van Cesena en Bergen. Ze begint plots mechanisch pijlen af te vuren op de gouden spiegelkamer, zonder oorzaak en zonder gevolg. Als er al sprake is van acteurs in de gebruikelijke zin van het woord, dan belichamen ze vaak iconen die zozeer verward worden met andere betekenaars dat elke aandring tot betekenis vroegtijdig geaborteerd wordt. In Brussel komt in de marmeren ruimte een hulpeloze grijsaard binnen, gekleed in een kleurige bikini. Hij trekt tergend traag alle lagen van een rabijnenkostuum aan, maar kleedt zich daarboven nog eens in een politieuniform. In Bergen gaat het zoals al aangeduid consequent de omgekeerde weg. Een grafelijke figuur ontdoet zich van zijn pak om te onthullen dat hij daaronder een vrouw in kanten ondergoed is. Even later steekt die vrouw haar ondergoed in haar vagina en stroopt ze haar huid af. Onder het vleeskleurige pak zit een naakte jongen. We